

Kenmerken van de schoonmaaksector

De schoonmaak- en glazenwassersbranche is een dynamische sector met veel ontwikkelingen en innovaties. Het werk is arbeidsintensief en kent veel verschillende werksituaties. Wanneer je te maken hebt met ziekteverzuim, re-integratie of duurzame inzetbaarheid is het belangrijk om de specifieke kenmerken van deze sector te (her)kennen.

69% van de bedrijven in de sector is actief in de reguliere schoonmaak, 22% van de bedrijven in de glasbewassing en 9% in overige specialistische reiniging.

Kenmerken van het werk

Er wordt alleen of in teams schoongemaakt in bijvoorbeeld schoolgebouwen, hotels, treinen, ziekenhuizen, op luchthavens, etc. Ook is er specialistische reiniging, zoals bijvoorbeeld gevelreiniging. De ene werkplek is meer belastend dan de andere.

De taken en de beschikbare tijd zijn vaak vastomlijnd, de tijdsdruk doorgaans hoog.

De zware, vaak eenzijdige belasting leidt dikwijls tot fysieke klachten.

Het werk van een schoonmaker is per definitie bij de klant. Op locatie werken heeft consequenties voor het sociale werkklimaat en de arbeidsrelaties.

Leidinggevend van het eigen bedrijf staan vaak op afstand, zeker voor schoonmakers die alleen of in kleine teams bij de klant werken.

Het werk moet in opdracht van de klant op een bepaalde plek gedaan worden. Dat werk wordt efficiënt georganiseerd, aangestuurd en uitgevoerd. Aandacht voor de omstandigheden in het werk, de manier van werken, de arbeidsverhoudingen of de onderlinge relaties blijft in de praktijk nogal eens onderbelicht.

Afhankelijk van de werksituatie hebben schoonmakers, in meer of mindere mate, contact met collega's, leidinggevend, klanten en/of omstanders. Ongewenste omgangsvormen, (verbale) agressie of discriminatie komen relatief vaak voor.

Kenmerken van de werknemerspopulatie

Schoonmaakwerk is vakwerk, maar vereist geen specifieke vooropleiding. Schoonmakers die vastlopen in hun eigen werk, komen niet makkelijk elders aan het werk.

De meeste schoonmakers zijn praktisch geschoold. Velen hebben meerdere kleine arbeidscontracten. Schuldenproblematiek komt veelvuldig voor.

De schoonmaaksector kent een verscheidenheid aan culturele achtergronden. Niet iedereen spreekt goed Nederlands. Het komt regelmatig voor dat familieleden of anderen als tolk (moeten) functioneren om met elkaar in gesprek te kunnen. Deze diversiteit gaat gepaard met verschillende manieren van ziektebeleving en herstelbehoefte.

Schoonmakers zijn gewend aan een uitvoerende rol in het werk. Ook als het gaat om re-integratie, arbeidsmobiliteit en duurzame inzetbaarheid is een actieve rol niet vanzelfsprekend.

Kenmerken van de sector en manier van organiseren van het werk

Schoonmakers hebben in het dagelijkse werk vaak weinig van doen met het bedrijf waar ze in dienst zijn. Het pand of object waar ze werken voelt voor velen meer als 'eigen' dan de werkgever waar ze in dienst zijn.

De schoonmaaksector is een concurrerende sector, de prijsstelling is scherp. De sector kent relatief veel contractwisselingen, waarbij werk van het ene naar het andere bedrijf overgaat. Bij overnames gaan de uitvoerende schoonmakers veelal mee over.

De schoonmaakuren worden strak gepland, ook de kleine uurtjes worden gevuld. Hierdoor wordt er vaak met kleine arbeidscontracten gewerkt. Er wordt vaak in de randen van de dag gewerkt.

Aan de andere kant zijn er mensen met fulltime dienstverbanden. Deze mensen verrichten fulltime fysiek zwaar werk.

Relatief veel schoonmakers hebben meerdere werkgevers. Dat kan binnen de schoonmaakbranche zijn, maar ook combinaties van schoonmaak en ander werk komen relatief vaak voor.

In geval van ziekteverzuim is het nodig om de totale arbeidsbelasting in kaart te hebben.

De kleine arbeidscontracten worden soms versnipperd ingevuld. Sommige schoonmakers werken in de ochtend en in de avond. Dat maakt het lastiger om het werk los te laten.

De cao omvat diverse soorten schoonmaakwerk en diverse functiegroepen, waarbij onderscheid wordt gemaakt in zes loongroepen. Ook de arbeidsvoorwaarden verschillen.

Specifieke kenmerken van de specialistische reiniging

Specialistische reiniging bestaat uit diverse werkzaamheden en kan op verschillende werkplekken plaatsvinden. Het is echt specialistisch werk en kent specifieke aandachtspunten ten aanzien van verzuim, re-integratie en duurzame inzetbaarheid.

De specialistische reiniging kenmerkt zich door:

- Vaak werkzaamheden op externe locaties;
- Vaak buitenwerk;
- Noodzaak van specialistische opleiding;
- Bijzondere eisen ten aanzien van Arbo en veiligheid;
- Veiligheidsaspecten en specialistische opleiding van groot belang.

Binnen de specialistische reiniging zijn de volgende segmenten, te onderscheiden:

- Glasbewassing;
- Gevelonderhoud;
- Calamiteiten;
- Foodreiniging;
- Overige industrie.

Specifieke kenmerken van de werknemerspopulatie in de specialistische reiniging

In tegenstelling tot de reguliere schoonmaak vindt het werk in veel in fulltime dienstverbanden plaats. Het merendeel is man.

Aandachtspunten voor re-integratie en duurzame inzetbaarheid

Het gaat vaak om complexe situaties. Belangrijk is dat er goed regie gevoerd wordt op het dossier, dat de diverse betrokkenen elkaar goed informeren en samenwerken en (vooral) dat adviezen van de bedrijfsarts worden vertaald in een passend takenpakket.

Het ontbreekt soms aan mogelijkheden om op korte termijn binnen de eigen werkomgeving te komen tot een passend takenpakket. Soms biedt een andere werkplek, dan waar de werknemer gebruikelijk werkt, wél mogelijkheden.

Bij contractwisselingen worden medewerkers veelal overgenomen door het nieuwe bedrijf. Het nieuwe bedrijf heeft de overgenomen verzuimende medewerkers niet altijd goed in het vizier. In geval van meerdere werkgevers wordt verwacht dat bedrijfsartsen en andere betrokkenen (met toestemming) onderling overleg hebben en de verzuimbegeleiding afstemmen.

Aanbevelingen voor re-integratie en duurzame inzetbaarheid

- » Re-integratie en duurzame inzetbaarheid in deze branche vraagt om een goede uitvraag naar en inzicht in bovenstaande aspecten.
- » Vraag in ieder geval naar:
  - Het takenpakket en de arbeidsbelasting;
  - Eventuele meerdere werkgevers, inclusief de reis- en werktijden en herstel mogelijkheden;
  - De sociale interacties en arbeidsverhoudingen;
  - De belastende factoren in de privé situatie;
  - Behoeft en mogelijkheden voor interventies op maat;
  - Opties voor een passend takenpakket;
  - De contractvorm en de mogelijkheden en de te overbruggen belemmeringen voor re-integratie;
  - De mogelijkheden en behoeften ter versterking van de zelfredzaamheid en wat men daarvoor nodig heeft.

Informatie en achtergronden

- www.ras.nl
Informatie over arbeidsverhoudingen, arbeidsomstandigheden en opleidingen in de sector
- www.ras.nl/cao
Verdieping in de cao en specifieke Arbo Cao
- www.elkedagweer.nl
Introductie- en instructiemateriaal voor werknemers
- www.schoonmakendnederland.nl/de-sector
Wegwijs in de sector en relevante informatie over arbeidsomstandigheden